

اثر بخشی آموزش فراشناختی بر تفکر انتقادی دانش آموزان دوره‌ی ابتدایی شهر سلماس

مینا خدادوست دیلمقانی^۱، علی اکبر عجم^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد فلسفه تعلیم و تربیت، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، ایران

۲- استادیار علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثر بخشی آموزش فراشناختی بر تفکر انتقادی دانش آموزان دوره‌ی ابتدایی شهر سلماس آذربایجان غربی در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ انجام شد. این پژوهش از نوع شبه آزمایشی با طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه کنترل است. جامعه آماری مورد مطالعه کلیه دانش آموزان دختر و پسر دوره‌ی ابتدایی شهر سلماس بودند. نمونه مورد مطالعه متشکل از ۴۰ دانش آموز پایه ششم ابتدایی که با روش تصادفی چند مرحله‌ای در گروه‌های آزمایش و کنترل به طور برابر قرار گرفتند. پرسشنامه تفکر انتقادی دانش آموزان بر مبنای مدل کالیفرنیا به عنوان پیش آزمون - پس آزمون به کار گرفته شد. برای تعیین اعتبار و روایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده که میزان آلفای محاسبه شده برای پرسشنامه تفکر انتقادی و ابعاد آن - تحلیل، استنباط، ارزشیابی، استدلال قیاسی و استدلال استقرایی - به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۵، ۰/۸۸ و ۰/۸۳ و ۰/۸۶ محاسبه شد. داده‌ها با روش تحلیل کواریانس با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که نمرات تفکر انتقادی در آزمودنی‌های گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل به طور معناداری افزایش داشت. در خصوص مؤلفه‌های پنج گانه‌ی تفکر انتقادی اثر آموزش فراشناختی در افزایش مؤلفه‌های تحلیل، ارزشیابی، استنباط، استدلال قیاسی و استقرایی در پسران و مؤلفه‌های تحلیل، استدلال قیاسی، استقرایی و ارزشیابی در دختران معنی دار است.

کلمات کلیدی: آموزش فراشناختی، تفکر انتقادی، دوره‌ی ابتدایی.